

Июль сар.

Нарн тус деерас цондж халуна. Орүн-асхнд газа йовдг нугьсд, галуд халунас бултад сүүдр эргдж амрчак баадлтй. Болв манахс эн халунас бултдж кдлмшән зогсаджакш. Элст балгьсн энъгдән буслад бәәнә. Кдлмшәсн хәрдж аашхнь хальмг өвгд-эмгд шавр кирпичиг эвинь олдж тевкрләд хураджаснь үзгднә.

Палаткд орад тав хончквв. Экләд кдлн гихлә—юнчн уга. Палаткан татад авчкcn—чееджәрн зовад бәәнәв.

Асхн кдлмшәсн ирәд кирпич кех шавр белдәд, ик нук малтад дуусджахлам, джир күрсн наста, бндр нургьта, гарган тайг түшсн хальмг өвгн дбрддж ирәд сурджана:

—Усн, солом угагьар нук малтад ягьджахмч?

—Бел кеджәнәв, хойр хонгас солом, ус авч ирхв.

Көкшә сэхлан ясчкад, нанур хәләгьәд:

—Көвүн ним халунд эртас нук малтдмн биш. Хагсад, хатад ик усн орсн деерән, девтлгьнь удан болдмн,—гигьәд селвгән келчкәд, тайган түшәд үрвәд давдж олв.

„Тинмчн болна билтәл“,—

гидж санад улм дотрм му болсн болад, бәрджәсн күрзән хайчкад, зовнәд палаткурн ирвв.

Халун номгьрад, серүн орв. Нарн маньхадж сүүрләд, Элст балгьсн усәртсн сәәхн сөбгьәр буркгдв. „Минь ода кдлхнь“ гидж санад, палаткиннь дбр орн деер амрад кевтнәв. Деегшән хәләхнь, энд-тенд одд гарлдад, нанур чирмлдв. Балгьсн тал радиогьас айс күнь-киджәнә. Болв эн айсас үлүгьәр нәәрлджәх багьчудин байрта дуд шуугдж, серүн агьарар нисдж соньсгднә. „Унтслчн“ гигьәд кучәр нүдән аньсн бийнь нбр күрхш. Солом сананасм гарч өгхш. Яхдан герин кдлмшән экләд, бийән байрлулх гих санан бәәнә.

II.

Дигтә суббот асхн солом авч ирәд буулгьджахлам, бензинә бакта машин ус авад ирв. Гентки бийм гиигрсн болад, дотр бийм байсад олв. Малтчкcn нүкндән ус дүүргәд кечкәд, үлдсинь хаджудк күүнә нүкнд сурад кечкүв.

Шингер

(О черк)

Орүн эрт босад, киилгиннь ханц шамлдж авчкад, белн девтсн бальчг экләд ишквв.

—Оля, тер көкшәг одад наар гичк!

Удан болл уга көкшә Очиров Иван ирәд, нанд сурсим заадж медүлв.

Тиигәд ддртән шунад 300 шаху шавр кирпич кеввдн. Орүн эрт босад шавр бел кечкәд кдлмшүрн одх сана зүүгьәд унтвв. Орүнднө босхла бәәсн махмудм цугтан өвдәд хондж. „Герин сүүдрт амрч-амрч авсн, ода бшәгьән авчана, цаарандн эс дамшлтхий“,—гидж санад, зовн-байрлад кдлмштән үрвәд олвв.

III.

Шавр кирпич цаарандн кегьә бәәддж, дамшад нам амрар кедг болад ирвв. Орүн эрт босад, кдлмшт гарлман нүкиннь малтад, усн соломинь холяд, шавр ишкәд өгчкхлә, Оля асхн күртл 100—120 шавр кирпич кечкәд, намаг кдлмшәсн иртл шинәс нук малтад бел кечкдг боlv. Кирпич кен бәәддж чаадк модн-чолуна аргь хәәх кергтә болв.

Тер цагт әмтс гер дегд олар бәрджәх болад, тосхлгин материалмуд хәтәр билә. Хойргурвн хонгт йовад, 1 кубометр харгьа олвв. Тер алднд, амрдг ддрләрн, кдллджәсн газрасн көлг авад, Аршаняс тергн хулс авад ирвв. Кирпич, хулсн, невчкн модн бәәх, бәйрар бийм дүүрв. Болв цаарандн халун палаткд бәәгьәд кдлхд дегдик күнд болдж медгдв. Гер бәрәд оргл, ода бийнь цаг дала. Турүн хагссн шавр кирпичәри нег бичкн сарай бәрдж орхар шиидввдн. Удл уга сарай белн болв. Тингвчн кдлмш одд бийнь дала. Бел кесн кирпич нургьлдж сарайд олзлгдддж одв, дакнас экләд кеввдн. Санад бәәхлә күн йовна, кегьәд бәәхлә керг куцад бәәдг юмн бәәв.

Дакад солoman авч ирәд дбрвн, тавч хонгт шавр кирпичән кегьәд чиләвв.

Герин эрс эклдж тәвх болв. Болв герин эрс тәвх биәтхә—ягьдж тәвжәхинь үзәд угав. Тер кевтән хаджудан хол биш, герин эрс босхджасн залугьур ирәд, зөвәр улан күүндәд,

хәләвв. Ягьджд шугьгүбинь эклдж тәвхинь болн шидмс дахулдж кирпич ягьджд тәвдгин тускар залу келдж өвг. Хәләгьәд бәәхнь дала джаньгьрта болдж медгдш. „Чадхв“ гидж санад, герин эрс тәвх газран сәәнәр диглдж авв.

—Оля, бальчг бел кә?...Герин эрс эклнәв,—гиджәнәв.

—Эврән ягьджд эклмч, хаджгьр тәвчкәд, лакад хамхлх юмн болзго. Меддг ку сурдж тәвулхмн.

—Уга—а!...би чадхв, шулугьяр бальчг ас!

Нірхн шидмстатчкад, экләд герин ул тәвв. Тиигәд хоюрн үрвәд тәвә биәддж, гер брәлдәд ирсн медгдв. Бөлвягьтж тәвгдсн болхв гигьәд алнърад бәәнәв. Тер кевтән, меддг ку дахулдж авч ирдж үзүләд сурхлам, „сәәнәр, чикәр тәвддж“ гиджәнә.

Цаарандн күүнә селвгәр, лакад Олян элгн Көкин Николайар терз-үудинь келдж авад, намрин чилгчәр цуг кдлмшән төгскәвв. „Көбсән куцсн, сансан куцсн болдж“, шин гергән ортк, бийргәгьяр нәрлвв.

Нүдн әәхәс биш, гар әәхш.

БАДМАН Григорий.